

Rezumat pentru cetățeni

Programul Operațional Asistență Tehnică 2014-2020 (POAT) reprezintă un instrument menit să asigure un proces de implementare eficientă a fondurilor europene prin asistența orizontală oferită tuturor structurilor cu rol de coordonare, gestionare și control, dar și actorilor implicați în implementarea proiectelor.

Având în vedere alocarea financiară foarte redusă a POAT, comparativ cu nevoile estimate la nivelul sistemului, în contextul unei abordări coerente a intervențiilor și pentru asigurarea nevoilor prioritare de asistență tehnică din POAT, a fost introdus la nivelul programului un mecanism de aprobare a proiectelor finanțate, care a fost supus la vot în prima reuniune a Comitetului de Monitorizare (CM) din anul 2015. Acest mecanism prevede elaborarea unui Plan anual de proiecte care este supus consultării membrilor CM. În vederea elaborării acestui plan, fișele pentru proiectele depuse spre finanțare sunt verificate de către Autoritatea de Management pentru POAT (AM POAT) din punct de vedere al eligibilității, al contribuției la realizarea obiectivelor și indicatorilor POAT, precum și al capacității beneficiarului de a implementa proiectul.

Pentru ca lecțiile învățate în cadrul exercițiului financiar precedent să aducă plus-valoare implementării POAT, rolul CM a fost întărit, astfel încât necesitățile să fie abordate într-o manieră strategică, iar acțiunile să fie concentrate spre nevoile identificate.

În contextul în care intervențiile POAT sunt similare cu cele din perioada de programare 2007-2013, exceptând asistența tehnică pentru POIM și POC, care reprezintă un element de noutate, structura de bază a comitetului a pornit de la componența CM POAT 2007-2013, fiind adăugate organismele intermediare pentru POIM și POC și noi structuri solicitate de Actul delegat (UE) nr. 240/2014 în domeniul egalității de șanse și al dezvoltării teritoriale.

Ținând cont de prevederile Regulamentelor Europene pentru perioada 2014-2020 (Reg. 1303/2013, art.116, pct. 1), a fost elaborată o strategie de comunicare comună care să atingă aspectele orizontale comune în mod special Fondurilor Structurale și de Coeziune (FSE, FC, FEDR), dar și fondurilor ESI în general. Unele dintre instrumentele de comunicare detaliate în cadrul documentului (site-ul www.fonduri-eu.ro; Centrul de Informare și rețeaua de puncte teritoriale de informare) și susținute din POAT constituie un prim contact pentru publicul general în ceea ce privește fondurile ESI în ansamblu și vor furniza informații generale pentru publicul larg. Astfel, obiectivele strategiei de comunicare pentru perioada 2014-2020 sunt creșterea și consolidarea gradului de notorietate al Instrumentelor Structurale 2014-2020; creșterea nivelului de conștientizare cu privire la rolul și contribuția UE la co-finanțarea proiectelor, precum și a gradului de informare al potențialilor beneficiari cu privire la temele, prioritățile și intervențiile de finanțare prin IS 2014-2020.

POAT este structurat în trei axe prioritare, astfel:

1. Întărirea capacității beneficiarilor de a pregăti și implementa proiecte finanțate din FESI și diseminarea informațiilor privind aceste fonduri
2. Sprijin pentru coordonarea, gestionarea și controlul FESI

3. Creșterea eficienței și eficacității resurselor umane implicate în sistemul de coordonare, gestionare și control al FESI în România

În ceea ce privește planificarea proiectelor pentru anii 2015 și 2016, structura acestora pe axe prioritare evidențiază faptul că majoritatea au fost propuse pe Axa prioritară 2 (31 proiecte), în timp ce, în cadrul axelor prioritare 1 și 3, au fost propuse spre finanțare 13, respectiv 17 proiecte. Preponderența proiectelor propuse spre finanțare în cadrul axei prioritare 2 se datorează sprijinului pe care această axă îl oferă întregului sistem de coordonare, gestionare și control al FESI.

Propunerile incluse în plan în cadrul axei prioritare 1 vizează activități de instruire, promovare a informațiilor referitoare la FESI, precum și activități destinate dezvoltării culturii parteneriale. Valoarea totală eligibilă a acestora este de 27.847.595 EUR, reprezentând 35% din alocarea totală.

Referitor la Axa prioritară 2, valoarea eligibilă a proiectelor incluse în planul aferent anilor 2015 și 2016, de 59.167.994 EUR, se situează la 92% față de alocarea totală. Acestea urmăresc desfășurarea de activități în vederea îmbunătățirii cadrului și condițiilor pentru coordonarea și controlul FESI și pentru gestionarea POAT, POIM și POC, activități destinate evaluării la nivelul AP, POAT și POC, precum și activități pentru dezvoltarea și menținerea unui sistem informatic funcțional și eficient pentru FSC.

Dată fiind importanța resurselor umane în sistemul de gestionare a fondurilor, axa prioritară 3 este dedicată dezvoltării și implementării unei politici de resurse umane bazată pe recrutare transparentă în funcție de criterii de competență și calificare, dezvoltare profesională, dar și evaluare pe bază de performanță. Valoarea eligibilă a propunerilor din cadrul acestei axe este de 85.883.436 EUR, reprezentând 79% din alocarea aferentă acestei axe prioritare.

O contribuție importantă la proiectarea POAT 2014-2020 au avut-o constatările evaluării ex-ante, care a urmărit în principal îmbunătățirea calității procesului de elaborare și implementare a programului. Această evaluare a fost realizată cu sprijinul Unității Centrale de Evaluare din cadrul Direcției Generale Analiză, Programare și Evaluare – MFE, printre principalele teme abordate numărându-se coerența externă, logica de intervenție a programului, performanța și contribuția strategică a acestuia.

Recomandările formulate în cadrul Raportului de evaluare au fost incluse în documentul de programare în mod progresiv și au vizat mai degrabă sugestii pentru a-i da valoare adăugată, nefiind identificate inconsecvențe ale programului.

O serie de comentarii au fost primite și incluse în documentul de programare în special cu privire la aspecte legate de achiziții publice și ajutor de stat, personal insuficient în cadrul structurilor FESI și insuficiența personalului calificat și instruit, necesitatea optimizării SMIS, nevoia de a distinge clar între acțiunile orizontale și cele specifice ale POAT, de a delimita POAT de PO Capacitate Administrativă, simplificarea procedurilor de implementare a proiectelor, coordonarea și comunicarea cu alte AM-uri și OI-uri. Propunerile și sugestiile primite din partea actorilor interesați relevanți au fost luate în considerare și încorporate în structura POAT.

În ceea ce privește Planul de Evaluare POAT, acesta este un document strategic prin care se stabilește modul de organizare a evaluărilor ce se vor realiza pe parcursul noului exercițiu financiar. Documentul a fost aprobat în cadrul reuniunii CMPOAT organizată în data de 9 iunie 2015, iar versiunea finală a acestuia a fost publicată pe site-ul ministerului (<http://www.fonduri-ue.ro/poat-2014#implementare-program>) și transmisă CE prin SFC2014 în data de 16 septembrie 2015.

Pentru a valorifica experiența exercițiului anterior, în urma evaluării de impact a POAT 2007-2013 au fost formulate recomandări ce pot conduce la utilizarea mai eficientă a asistenței tehnice în perioada 2014-2020. Dintre cele mai importante, enumerăm:

- introducerea cadrului de competențe la nivelul autorităților de management, organismelor intermediare, Autorității de Audit, Autorității de Certificare și Plată, potrivit cadrului de competențe dezvoltat de DG REGIO;
- auditarea noului sistem de performanță individuală, fundamentarea nevoilor de asistență tehnică și monitorizarea utilizării rezultatelor acestor proiecte, definirea criteriilor de selecție pentru consultanți și actualizarea analizei nevoilor de asistență tehnică pentru o mai bună adaptare a asistenței la schimbările contextuale;
- efectuarea unei analize a nevoilor de formare profesională care să cuprindă atât beneficiarii finali și potențiali ai FESI, cât și personalul din structurile de coordonare, gestionare și control;
- întărirea funcției MFE de a coordona acțiunile de comunicare a mesajelor generale privind IS/FESI;
- realizarea unor analize detaliate a nevoilor de informare (studii și sondaje pe subgrupuri țintă de beneficiari);
- realizarea unor întâlniri cu difuzorii de informații, care să contribuie la creșterea calității informației furnizate către public.

Una dintre preocupările majore pentru pregătirea perioadei de programare 2014-2020 a reprezentat-o dezvoltarea aplicațiilor informatice SMIS2014+ și MySMIS2014. În timp ce SMIS2014+ are ca scop înregistrarea și stocarea, într-o formă electronică, a datelor referitoare la fiecare proiect, MySMIS2014 permite schimbul electronic de informații între beneficiari și autorități de management, organisme intermediare, autoritatea de certificare și autoritatea de audit.

MySMIS2014 oferă beneficii pentru toate părțile implicate în procesul finanțării europene: potențialilor beneficiari le oferă un instrument online de depunere a cererilor de finanțare în mod transparent, cu eliminarea oricăror intermediari, administrației publice un instrument de culegere a datelor structurat, pentru a facilita nevoia de rapoarte cât mai amănunțite, și un sprijin pentru reducerea timpului de procesare a documentelor, iar beneficiarilor un mijloc prin care sunt la curent permanent cu etapele în care se află documentele depuse de ei în diferite stadii ale proiectului.

Pentru a facilita procesul de implementare a proiectelor ce se vor finanța în cadrul noului program, AM are în vedere elaborarea de ghiduri și formulare mai clare, proceduri simplificate și, în special, helpdesk pentru beneficiari atât în ceea ce privește elaborarea cererilor de finanțare, cât și a cererilor de rambursare, pe parcursul implementării efective a proiectelor.